

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจรรยา หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๒

วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง ศาลแขวงพระนครใต้ ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๗/๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญรับรองการปฏิบัติหน้าที่ของศาลให้มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและ
ความผาสุกของประชาชน ดังนี้ ประชาชนจะได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน
โดยเฉพะบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะได้รับการคุ้มครอง คือ ก่อนศาลมี
คำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด
ไม่ได้ตามหลักการสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์ของบุคคล

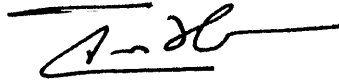
ตามคำร้อง เป็นกรณีที่จำเลยโต้แย้งการรับฟังและชี้แจงนำพยานบอกเล่าของศาล เห็นว่า
คู่ความแต่ละฝ่ายมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบในชั้นศาลพิสูจน์ความจริงให้ปรากฏแก่ศาลได้พิจารณา
ข้อเท็จจริงเป็นยุติจนสันสงสัยว่าจำเลยมีความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์ หากคู่ความยังไม่พอใจในผลแห่ง
คำพิพากษา สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้จนกว่าคำพิพากษานั้นเป็นอันถึงที่สุด การดำเนิน
คดีอาญาในชั้นศาล ศาลมีบทบาทสำคัญในการค้นหาความจริงให้สันสงสัยจนได้ข้อยุติว่าจำเลยเป็น
ผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่ ในกรณีที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ศาลต้อง
วินิจฉัยจากพยานหลักฐานของคู่ความทุกฝ่าย ระบบวิธีพิจารณาคดีตามกฎหมายไทยซึ่งเป็นระบบ
ประมวลกฎหมาย (Civil Law System) ใช้ผู้พิพากษาประจำวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ต่างจากระบบ

กฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) ใช้ลูกขุนซึ่งเป็นประชาชนธรรมดาวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ผู้พิพากษาประจำมีความรู้และประสบการณ์ทางคดีและการรับฟังพยานหลักฐาน สามารถวินิจฉัยได้ว่าพยานหลักฐานใดมีน้ำหนักมากน้อยเพียงใด ต่างจากลูกขุนซึ่งไม่มีความรู้และประสบการณ์ทางคดี วิธีพิจารณาคดีในระบบกฎหมายจารีตประเพณีจึงต้องกันไม่ให้พยานหลักฐานบางประเภทที่มีน้ำหนักน้อยไม่ให้เข้าสู่การรับรู้ของคณะลูกขุน ดังนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความของไทยจึงให้ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับคดีและน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังพยานหลักฐานใดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับพยานบอกเล่า เดิมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ ต่อมาปี ๒๕๕๑ มีบัญญัติเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๒๖/๓ และมาตรา ๒๒๗/๑ ขึ้น โดยทั้งสองมาตราวางหลักกฎหมายและหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานบอกเล่าในคดีอาญาไว้อย่างชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ พยานหลักฐานใดมีลักษณะเป็นพยานบอกเล่าตามมาตรา ๒๒๖/๓ วรรคหนึ่ง แล้ว ตามวรรคสองบัญญัติห้ามรับฟังพยานบอกเล่านั้น แต่ไม่ถึงขนาดห้ามโดยเด็ดขาด ยังมีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ หากเข้าข้อยกเว้นข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ (๑) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ (๒) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำประจักษ์พยานซึ่งเป็นผู้ที่ไต่เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า ให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้นได้ แต่เนื่องจากโดยสภาพของพยานบอกเล่ามีน้ำหนักไม่มั่นคง คุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงน้อย การพิจารณาชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน มาตรา ๒๒๗ บัญญัติให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง ซึ่งรวมถึงพยานบอกเล่าด้วย โดยมาตรา ๒๒๗/๑ ได้บัญญัติเน้นย้ำให้ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ยังไม่ควรเชื่อพยานบอกเล่านั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน และหากศาลยังมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยตามมาตรา ๒๒๗ วรรคสอง เห็นได้ว่า บทบัญญัติทั้งสามมาตราวางหลักกฎหมายและหลักปฏิบัติในการรับฟังพยานบอกเล่าและการใช้ดุลพินิจวิเคราะห์ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานให้ชัดเจนขึ้น โดยคงยืนยันหลักการของระบบวิธีพิจารณาคดีในระบบประมวลกฎหมายนั่นเอง บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นไปตามหลักนิติธรรม คัมภีร์องค์ความทุกฝ่ายให้ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมเสมอกัน ทั้งยังได้รับประโยชน์จากบทสันนิษฐาน

ความเป็นผู้บริสุทธิ์ของจำเลยจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น จึงต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๗/๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

(นายจिरินติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ